

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพในยุคดิจิทัล Qualitative Research - Based Learning in Digital Age

นันทิยา บุญศรีนัย ชุตินา สุวรรณศรี และ เจนจิรา ทิพย์ญาณ*
Nanthiya Boonsrinui, Chutima Suwanasri and Jenjira Tipyan*

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒
164 หมู่ 5 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

*tipyan.j@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation : IS1) และรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation : IS2) สามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานฐานวิจัย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพมาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ตลอดเวลา และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research – Based Learning) เป็นแนวทางที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบออนไลน์ การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้เผชิญกับสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: โครงงานฐานวิจัย, การวิจัยเชิงคุณภาพ, ชั้นเรียนแบบออนไลน์, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This article is intended to be a guideline for teachers in Research and Knowledge Formation (IS1) and Communication and Presentation course (IS2). This was able to provide teaching and learning as a research-based project. By using qualitative research in teaching management for students in the digital age. Teachers play an important role in designing learning activities and choosing digital tools to support learners to learn at all times and able to create a body of knowledge on their own. The Qualitative Research-Based Learning is an approach that facilitates learning management and online classroom management. This kind of learning management trains students to face real-life situations. Enabling learners to learn truly integrated.

Keywords: Research – Based Learning, qualitative research, online classroom, professional learning community

1. บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกเป็นวงกว้าง โดยมีจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) ในวันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2563 อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนายังทำให้เกิดผลกระทบ พฤติกรรมมนุษย์ พฤติกรรมการบริโภคและการบริการเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลให้ในหลายภาคส่วนเกิดผลกระทบ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เทคโนโลยี และการศึกษา นอกจากนี้ยังส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ

การใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งมีการเว้นระยะห่างทางสังคม การนำเอาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้นั้นทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ จากที่บ้านและครูผู้สอนสามารถมอบหมายงาน ตรวจงานและสร้างแบบวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา New normal หรือความปกติใหม่นี้ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดการปรับตัวและมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูผู้สอน ผู้เรียนและสถานศึกษาต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน ผู้พัฒนาระบบทางด้านสารสนเทศได้เร่งพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการศึกษาและการประชุมทางไกล จึงเกิด เครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนและการประชุมทางไกลขึ้นมากมาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ เช่น Zoom, Google Hangouts, Skype, Line, Facetime, Facebook, Messenger, Microsoft Teams, True Visual World, Google Meet, Vroom, WebX เป็นต้น [1]

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่ในประเทศไทย ในช่วงปลายปี พุทธศักราช 2563 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยได้เข้าสู่ฤดูหนาวและอากาศที่เย็น นั้นส่งผลให้ไวรัสมีอายุยาวนานขึ้น จากการคาดคะเนพบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่ในไทยครั้งนี้อาจจะรุนแรงกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการป้องกัน คือ ให้ประชาชนอยู่บ้าน ลดการเดินทาง ลดการรวมกลุ่มกัน [1] อีกทั้งโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับคำสั่งให้ปิดสถานศึกษาชั่วคราวและให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามตารางปกติ โดยประยุกต์ไปตามความถนัดและความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและผู้เรียน เช่น ใช้การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้แก่ Line, Facebook, Zoom, Google Classroom หรือช่องทางใดก็ได้ แต่การจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินต่อไป ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เลื่อนออกไป อย่างไม่มีกำหนด

ผู้เขียนในฐานะครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนสอนรายวิชาการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation : IS1) และรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation : IS2) ในปีการศึกษา 2564 มีความสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย (Research-Based Learning : RBL) ผ่านห้องเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพในยุคดิจิทัล

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและผู้เรียนสนใจเรียนรู้สู่การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเป็นองค์ความรู้ และสามารถสื่อสารองค์ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านงานเขียนและการนำเสนอด้วยวาจา และนิทรรศการ จากการทำโครงงานด้วยกระบวนการวิจัย [2]

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน [2] ได้แก่ จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) การคิดเชิงระบบ (System Thinking) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community; PLC) โดยใช้จิตตปัญญาศึกษาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ ควบคู่กับการฝึกทักษะการคิดเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย การคิดเชิงเหตุ-ผลการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการสร้างใจไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Trust) การวิเคราะห์และการรู้จักตนเอง (Self-Analysis) การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) สนทนา (Dialogue) การทำสมาธิ (Meditation) เป็นต้น [4] เพื่อเตรียมความพร้อมของจิตใจทั้งของผู้เรียนและผู้สอน สร้างพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ลดโครงสร้างเชิงอำนาจ ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีมีความสุขจากการเรียนรู้

2. การคิดเชิงระบบ (System Thinking) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานฐานวิจัย เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะอธิบายความสัมพันธ์ของ เหตุและผลซึ่งก็คือ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

3. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

และตัวชี้วัด ตลอดจนการสรุปบทเรียน วิเคราะห์ปัญหา และหาทางออกเพื่อแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึงการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย [3]

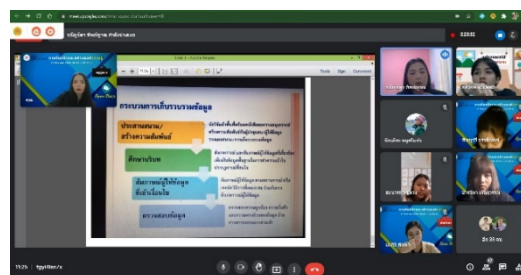
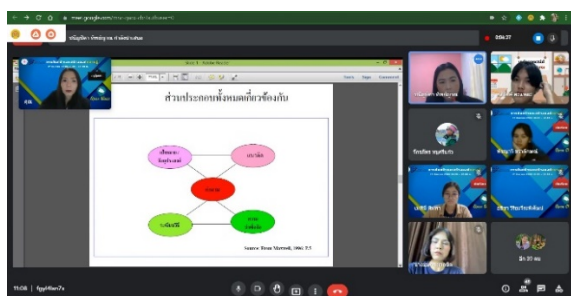
แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยในยุคดิจิทัล สำหรับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation : IS1) และรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation : IS2) ในห้องเรียนออนไลน์นั้น ผู้เขียนได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของวัฒนา รัตนพรหม [2] มาดัดแปลงเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่าน Google Meet ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา โดยจัดการเรียนรู้ 2 ภาคเรียนดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 เน้นในเรื่องการเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจในโครงงานฐานวิจัย และการฝึกให้ผู้เรียนได้เข้าใจในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of the Learner) โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญา กิจกรรมความหลังที่ฝังใจ ฝึกทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) การคิดเชิงระบบ (System Thinking) เป็นต้น
- 2) การสร้างความเข้าใจในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงวิชาการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับผู้เรียน
- 3) การสร้างประเด็นวิจัย และกำหนดโจทย์วิจัย (Research Title) โดยการระดมสมอง และการอภิปรายกลุ่ม
- 4) การสร้างคำถามวิจัย โดยการระดมสมอง และการอภิปรายกลุ่ม
- 5) การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและการจัดทำเค้าโครงโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงวิชาการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับผู้เรียน

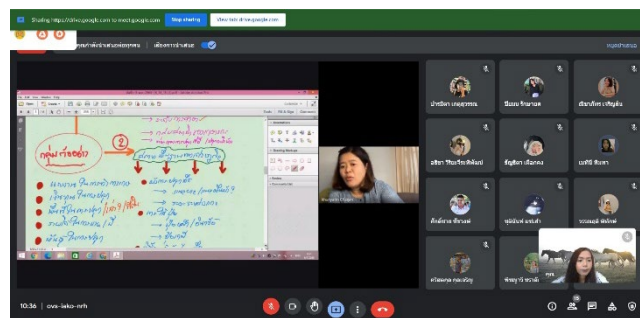
รูปที่ 1 ภาพผลงานของผู้เรียนจากการทำกิจกรรมความหลังที่ฝังใจ

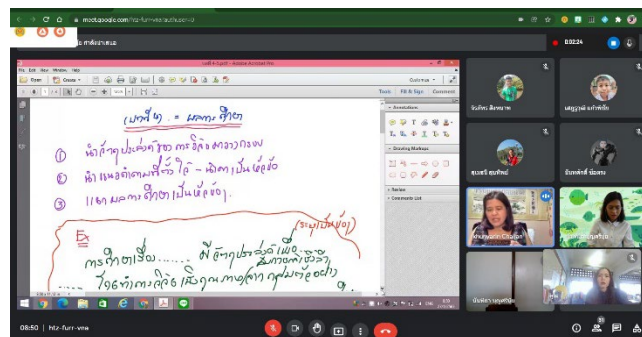
รูปที่ 2 ภาพการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ภาคเรียนที่ 2 เน้นการทำโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบออนไลน์และออนไลน์ การแปลผลข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัยและการสื่อสารความรู้จากโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) การทำโครงงานฐานวิจัย (Doing the Research)
- 2) การออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงวิชาการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกให้กับผู้เรียน การลงพื้นที่สัมภาษณ์ (Indepth Interview) กลุ่มเป้าหมายแบบออนไลน์หรือออนไลน์ การระดมสมอง และการอภิปรายกลุ่ม
- 3) การเขียนรายงานการวิจัย (Writing the Research Report) โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงวิชาการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับผู้เรียนในการเขียนรายงานผลการวิจัยเชิงคุณภาพ
- 4) การสื่อสารผลการวิจัย (Communication of Research Results) โดยการจัดเปิดชั้นเรียนออนไลน์ นำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ และ/หรือนำเสนอปากเปล่า

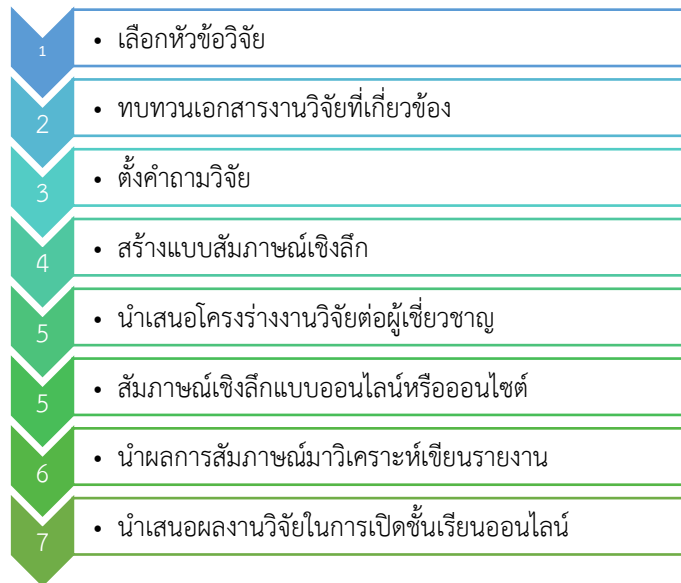
รูปที่ 3 ภาพการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

รูปที่ 4 ภาพการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

รูปที่ 5 ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบออนไลน์และออนไลน์ กลุ่มเป้าหมาย คือเกษตรกรอำเภอ

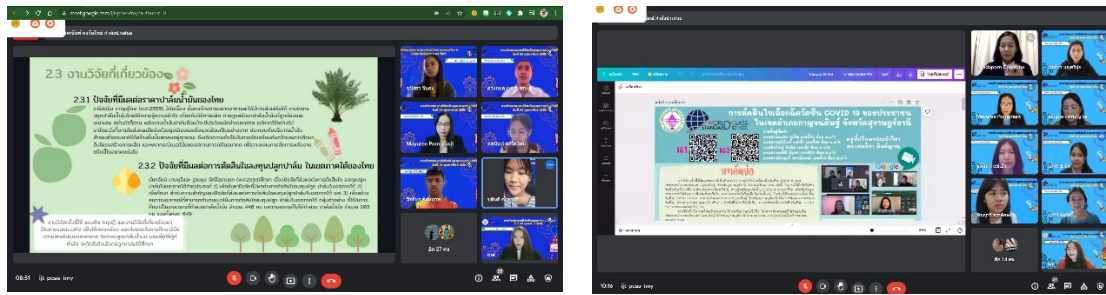
รูปที่ 6 กระบวนการในการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการทำโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพที่สัมพันธ์กับโลกความเป็นจริงของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เรียนมีผลงานโครงงานวิจัยเชิงคุณภาพและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพแบบออนไลน์ มีความสามารถในการสื่อสารและการนำเสนอ นักเรียนได้รับรางวัลในการประกวดผลงานวิจัยเชิงคุณภาพในงานเปิดบ้านวิชาการของโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปที่ 7 ภาพผลงานโปสเตอร์ของผู้เรียนที่ได้รับรางวัลหลังจากการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ

รูปที่ 8 ภาพการนำเสนอผลงานวิจัยเชิงคุณภาพของผู้เรียนในวันเปิดชั้นเรียนออนไลน์ (Online Open Class)

รูปที่ 9 ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การเปิดชั้นเรียนออนไลน์ และผลงานของผู้เรียน

รูปที่ 10 ภาพประกาศผลการนำเสนอการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ประจำปีการศึกษา 2564

4. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพในยุคดิจิทัล

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา นั้น ยึดหลักการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระหว่างการเรียนรู้ที่เสริมพลังตามสภาพจริง หรือเรียกว่า Empowerment Evaluation โดยยังคงยึดหลักการที่เน้นใน 7 ประเด็น [2] ได้แก่ 1) ผลงานโครงงานฐานวิจัยของผู้เรียน 2) ความสามารถในการอ่านและการเขียน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 4) การคิดสะท้อนและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 5) ทักษะระหว่างบุคคล 6) ทักษะการสื่อสาร 7) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้เขียนยึดหลักการในการประเมิน โดยให้ผู้เรียนทราบผลการประเมินและข้อมูลย้อนกลับ (feedback) อย่างรวดเร็ว มีการประเมินผู้เรียนแบบหลากหลาย [4]

5. แนวทางการนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพไปประยุกต์ใช้

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดย วัฒนา รัตนพรหม [2] ได้ทำการวิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย (Research-Based Learning) ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาได้ทดลองการจัดการเรียนรู้ใน 10 โรงเรียน โดยจัดการเรียนรู้ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 หรือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรสถานศึกษาและสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ซึ่งนักเรียนในวัยนี้จะมีอายุระหว่าง 11 – 16 ปี เป็นช่วงอายุที่จัดอยู่ในขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ [2] สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเหมาะกับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่าน Google Meet ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา เนื่องจากผู้เรียนไม่ต้องมีการทดลองสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต

การจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ใน 5 ลักษณะ ได้แก่ จัดการเรียนรู้ในรายวิชาปกติ รายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม) หรือ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ [2] โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ อย่างมีจริยธรรม และการสังเคราะห์ข้อมูล โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนได้คิดสะท้อน และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เหล่านั้นกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลากหลายบริบท และแสดงออกถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นด้วยการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ [2]

6. บทสรุป

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการทำโครงงานด้วยกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทชุมชน โดยผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลที่ได้จากชีวิตจริง สถานที่จริง เหตุการณ์จริง สามารถมองเห็นปรากฏการณ์ในชุมชนได้อย่างเป็นระบบ ถึงแม้ว่าปัจจุบันการเรียนการสอนต้องประสบปัญหาในช่วงสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนาระบาด ต้องมีการสอนแบบออนไลน์ ผู้เรียนไม่สามารถทดลอง และลงพื้นที่ในการหาข้อมูลได้จริง ผู้เขียนและคณะได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยปรับให้มีการนำการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในกระบวนการวิจัย สำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัล มีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางองค์ความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่หลากหลายได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็วทันเหตุการณ์ ผู้เรียนต้องมีการพัฒนาความสามารถในทักษะการรู้ดิจิทัลเพิ่มขึ้น บทบาทของผู้สอนต้องเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนในยุคดิจิทัลนี้ต้องเป็น E-teacher [4] และต้องเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) และหนุนอย่างต่อเนื่อง (Coach) การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้เผชิญกับสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการอย่างแท้จริงไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม [2]

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชนัญชิตา ทิพย์ญาณ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และนางกัญญารินทร์ ไชยจันทร์ นักวิจัยชำนาญการ สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ ตลอดจนตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขรูปเล่มรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ๒ เป็นอย่างสูง

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] มนธิชา ทองหัตถา, 2564, สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช, วารสารละครี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, มกราคม – มิถุนายน 2564, หน้า 43 – 52.
- [2] วัฒนา รัตนพรหม, 2561, การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย, วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ปีที่ 5, ฉบับที่ 2, กรกฎาคม – ธันวาคม 2561, หน้า 37 – 60.
- [3] สุภางค์ จันทวานิช, 2561, วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์, 2564, การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล, วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี, ปีที่ 1, ฉบับที่ 2, กรกฎาคม – ธันวาคม 2564, หน้า 1 – 11.